

Dôkazy matematických viet

Priamy dôkaz

Dokazujeme vety tvaru $A \Rightarrow B$ pomocou reťazca pravdivých implikácií.

Princíp: $A \Rightarrow A_1$, $A_1 \Rightarrow A_2$, $A_2 \Rightarrow A_3$, ... $A_n \Rightarrow B$

A je buď axiómy alebo už dokázaná veta

Napríklad:

Veta:

Súčet dvoch párných prirodzených čísel je párne prirodzené číslo.

$\forall x, y \in \mathbb{N}$: ak $x = 2n \wedge y = 2k \Rightarrow x+y = 2v$, ($n, k, v \in \mathbb{N}$).

Dôkaz:

$x = 2n \wedge y = 2k \Rightarrow x+y = 2n+2k = 2(n+k) = 2v$ a keďže $2v$ je určite párne číslo, tak veta platí.

Alebo:

Veta:

$\forall n \in \mathbb{N}$: $2|n \Rightarrow 2|n^2$ ($2|n$ znamená, že číslo n je deliteľné číslom 2)

Dôkaz:

$2|n \Rightarrow \forall k \in \mathbb{N}$: $n = 2k \Rightarrow n^2 = (2k)^2 = 4k^2 \Rightarrow n^2 = 2 \cdot 2k^2 \Rightarrow 2|n^2$

Nepriamy dôkaz

Namiesto implikácie $A \Rightarrow B$ dokazujeme obmenenú vetu $B' \Rightarrow A'$.

Napríklad:

Veta:

Ak x^2 je párne číslo, tak aj x je párne číslo.

$\forall x \in \mathbb{N}$: $2|x^2 \Rightarrow 2|x$

Dôkaz:

Dokážeme priamo obmenenú vetu: $\forall x \in \mathbb{N}$: $2 \nmid x \Rightarrow 2 \nmid x^2$. $2 \nmid x \Rightarrow \forall k \in \mathbb{N}$:

$x=2k+1 \Rightarrow x^2=(2k+1)^2=4k^2+4k+1=2(2k^2+2k)+1=2m+1$ (nepárne č.) $\Rightarrow 2 \nmid x^2$

Dôkaz sporom

Princíp: najprv urobíme negáciu výroku A. Potom reťazcom implikácii $A \Rightarrow A_1$, $A_1 \Rightarrow A_2$, $A_2 \Rightarrow A_3$, ... $A_n \Rightarrow T$ dospejeme k tvrdeniu T, ktoré neplatí. Ak T neplatí, tak neplatí A', teda platí A.

Napríklad: Veta: $\forall n \in \mathbb{N}: 3|n \Rightarrow 3|n^2$

Dôkaz:

$$V': \forall n \in \mathbb{N}: 3|n \wedge 3 \nmid n^2$$

$\forall n \in \mathbb{N}: 3|n \Rightarrow \forall k \in \mathbb{N}: n = 3k \Rightarrow n^2 = 9k^2 \Rightarrow 3|n^2$ spor. Z toho vyplýva, že negácia vety neplatí, teda platí pôvodná veta.